

נסות ודקות, וחלק לו שחריתים ומוספים ונעילה. ולא הניח לעצמו אלא שחיטת עופות וערביות והתחליות שבתפלות ימים נוראים ומנחה של יום הכפורים.

כשעמד רבי יהושע זאב בחוץ נמשך לבו לאמת המים.

הפך פניו כנגדה ונתכוין לילך שם.

הלך ועמד על הגשר ונשען על הסמוכות של המעברה. עלו אדים של מים לקראתו והשיב נפשו.

ואף אל פי כן, חולשה גדולה חש באותה שעה. נתרופפו עליו אבריו, לבו יחיל בקרבו ונסתככו שפתיו בשיעול סמש, עד שנודעו עמודי גוו. סבר: מקרה הוא.

אפשר שתוך שעשיתי היום הרבה בשחיטה ותיכף לשחיטה תפלה לפני הצבור.

כיון ששעל בשניה התחיל מתירא, שמא לא יהא יכול חלילה לעמוד מחר בתפלה של שחרית כבכל שנה ושנה. שכן אף עתה קשה היה לו לסיים תפלת ערבית בעצמו. רק אלקים יודע את האמת.

ולא עוד אלא שזכר, שכשהלך באשמורה שלישיית לבית המטבחים כבר חש הלחלה בנרונו ונשתעל, ומשנטל את הסכין לשחוט ראה עליו קורט דם. סבור היה תחלה דם של גרונו הוא אבל כיון שלא חזר בו אותו מעשה נתישבה דעתו עליו. אמר: אין סמש בדבר. שכן ודאי אין כאן אלא שבצבץ דם של עוף. ברם, עכשיו מה המעשה הזה לי?

חלשה דעתו עליו. תלה שתי עיניו לשמים ואמר:

רבונו של עולם, וכי לא שליח הגון אני לבניך? זכור כמה תרנגולות שחטתי להם היום שנשאו עמהם עונותיהם; כמה ברכות ברכתי על השחיטה— אפשר איני כדאי לפניך להיות מליץ טוב על ישראל?

אותה שעה נצנץ לפניו בית המטבחים שעושה שם כל יום, שקירותיו מלוכלכים בדם עופות של כפרות. אמר: ירצה דם זה כדם עולה וקרבן! נתישבה דעתו עליו. נדמה לו שנסתלקו כל המיחושים ושב ורפא לו ונסתכל רבי יהושע זאב בבירה וראה שכלה אורה. כי כל בתי כנסיות ובתי מדרשות מלאים אור, ואין לך חלון וחלון שאין שם נר, והרי הם דולקים ועיניהם מאירות לשמים, תלויות ועומדות לחסדי הבורא יתברך.

מיד פתח פיו ואמר: טוב להודות לה! נפל פסוק מן המחזור בתוך פיו כעין זמר:

צור תמוך אֲשֶׁרִי מִהַגָּשֶׁל.

קוֹמְמִי וְחֹקְמִי מִרְפִּיּוֹן וְחֶשֶׁל.

ולא זו משם עד שחזר על הנגונים והנסחאות של תפלת שחרית ומנחה. מתוך כך נתנמנם. שמע קולו של תרנגול קורא. אמר: אפשר כבר חצות לילה ועדיין אני עומד אצל אמת המים?

כיון שראה עצמו עומד אצל בית המטבחים ודם תרנגולים ותרנגולות שפוך ארצה. הרהר בדבר והכיר שאין זה אלה מעשה שטן, רחמנא ליצלן, שכן עדיין דיל שלפני יום הכפורים והריהו הולך לבתיהם של החשובים שבקהלה לשחוט את כפרותיהם. בשליחות קונו הוא הולך. עד שהוא הולך, פגע בו אדם אחד שאבל ביותר. אמר לו: על מה אתה מתאבל? אמר לו: מת עלי מת! נשפל אליו רבי יהושע זאב ואמר: הלויית המת קודמת!

נכנס לביתו של אותו אבל, ראה שהכל יושבים ואוכלים. היה תמה ביותר. אמרו לו: למה אתה עומד ומתמה? אמר להם: אפשר ולא אתמה?—

למת קראני והרי רואה אני שאוכלים ושותים. אמרו לו: באמת אין אני עסוקים אלא בסעודת הבראה. סעודת הבראה?! מתוך כך נדמה לו לרבי יהושע זאב שמת מוטל בחדר. אמר: עסוקים בסעודת הבראה ועדיין את המת לא קברתם! אמרו לו: יהושע זאב, עמוד על רגלך ותן עיניך בו.

נתן עיניו במת. ראה שאין זה אלא הוא גופו. לא היה יודע מה זה. אמר: אפשר ומת אנכי והרי אני עומד וקום. ולא עוד אלא שצמא אני ביותר.

אמר להם: הייכם שעתודים אתם ליתן את הדין. לא די לכם שאתם אוכלים ושותים וזוללים ולוענים להש, אלא שהטרדתם אותי משליחות מצוה ויופתם את עצמי. שהרי אני עומד וקום לפניכם, ולא עוד אלא שצמא אני ביותר, ואלמלי יראת השם בלבכם ראוי היה שתנישו לי כוס מים לשתייה. נענו

שי. עגנון

שיחות מני-עם.

לייח ברנר
בכבוד גדול.

א.

זְבַחֵי מֵתִים.

רבי יהושע זאב ראש השוחטים שבקהלה יצא מבית הכנסת, הסיר את העטרה הכבדה של טליתו מעל ראשו וחבש את השטרוימיל, עמד ב"פלושי" ונטל את אנפלאותיו ונתן ברגליו וקדש את אֲלֵיָנוּ יריו במים, ונאנה. ומתוך שאכל הרבה ושתה מעט והאריך בסעודה המפסקת וישב כמה וכמה שעות רצופות במקום צפוף ורחוק, שהיו מעלים שם אבק של שחת והבר של נרות שעוה וחלב עד שנסתמו נחיריו, וגרם בתפלה ערבית לפני התיבה באימה וביראה וברטט וחלחלה — דבקה לשונו לחכו ונכנסה בו תאוה גדולה של שתייה.

נתן דעתו לצאת.

אמר: אפשר אוירו של חוץ יהא סופג צמאונני ממני ואשוב לבית הכנסת לעבודת הבורא. שכן רגיל היה רבי יהושע זאב זה כמה וכמה שנים, מיום שהכיר את בוראו להיות עד ולעמוד כל הלילה של יום הכפורים בבית ה' עד שמאיר עליו היום. האיר עליו היום, מיד הוא מתקין עצמו לתפלת שחרית ועובר לפני התיבה. מתחיל בנעימה מאדון עולם" נומר עד "המלך". וכיון שהוא מגיע להמלך, חופן לו מלא חפניו אבקת טבק, מעביר מטפחת על פניו המשולהבים וחוזר לאחוריו, ובנו בא על מקומו, ורבי יהושע זאב מוסר לו את "המלוכה". מתחלה נוהג היה רבי יהושע זאב לעמוד לפני הצבור בכל התפלות מערב עד ערב. אלא מיום שנדל בנו ועמד על דעתו ונתהדר ביראה, נטל אביו משלו ונתן לו בעין יפה. מסר לו שחיטת

לו ואמרו: תדע לך, לא במיתתך דברנו אלא במיתת כפרתך! ומיד הגישו
 לו לשתיה. תמה רבי יהושע זאב ואמר: אתמהה. מיתת כפרתי? ולואי
 ותרצה למעלה. אבל כלום עושים הבראה לעופות? אמרו לו: וכי הייהם
 אינם חיים?! ענה רבי יהושע זאב פניו ואמר: בשלמא! בירך ונתן המשקה
 אל פיו. טעם בו טעם של דבר שמנוני. נדמה שאינו שותה אלא דם.
 פלט כל מה שבפיו ביריקה רבה וראה שכן הוא, דם! נבעת רבי יהושע
 זאב השוחט והפך פניו כנגדם בנויפה וצָוּחַ: וַיִּי נִי דָם אַתֶּם נוֹתְנִים לִי! עד
 שהפך פניו ראה שנסתלקו כלם, וכמה וכמה תרנגולים ותרנגולות עומדים
 עליו. התחיל מתמה ביותר: כל כך הרבה מנין? — דומני שכבר שלחתי
 רובם ככלם למיתה! נתן דעתו עליהם. ראה שמנקרים באשפה. נזכר בכל
 הענין ועמד נבהל ומשתומם. — הרי לשחוט כפרות הוא הולך. נטפל לבן
 אדם ונכנס עמו לבית המת. ראה את המת. ומנו? — יהושע זאב בעצמו.
 פליאה! כיון שראה תרנגולים עלה משמש בבית כוּסִין שלו ובקש להוציא
 את הסכין. עד שהוא עושה כך הראו לו מה הם מנקרים. ראה שגופו
 מושלך באשפה ועופות מנקרים באֵלִינִי ידיו. אמר: כל כך למה? אמרו לו:
 על שום שלא חסו אצבעותיך מלשרדנו מן העולם! אמר להם: כלום על
 דעת עצמי עשיתי? — והרי על דעת קוני עשיתי מה שעשיתי. ולא עוד אלא
 שפרנסתי עליכם, עופות שבעולם! אמרו לו: מהיכן אתה מביא ראייה? אמר
 להם: מן התורה, מן הנביאים ומן הכתובים, מן הש"ס ומכל הספרים הקדושים!
 אמרו לו: שוחט שבעולם, ודא יהיו חיינו כתורה שלימה שלך?! ואם פרנסתך
 עלינו שב ושתה כל דמינו ששפכת! ומיד התחיל כל אחד משקהו מדמו.
 אמרו: אפילו הוא מת, אפילו הוא משתגע אין מחוירו עד ששותהו כלו.
 ועד שהם הופכים פניהם להביא עוד מדם שאר חבריהם שנשחטו מידו,
 היה הוא מוריד ראשו ופולט כל מה שבפיו. רוצה הוא לילך, אבל רגליו
 משוטטות בתוך אנפלאותיו בדם. כך עשה כל הלילה.

למחר ראה את עצמו עומד אצל אמת המים. נתחוק ועלה לבית
 הכנסת, והיה מחלחל בכל גופו ורועד בכל אבריו. ולא היה יכול לעמוד
 על רגליו אפילו שעה אחת. ירד הבן לפני התיבה ובא על מקומו של
 אביו. ולא פסק רבי יהושע זאב מלרעוד והיו ידיו מרטטות עד שלא היה
 אפשר לו עוד להחזיק סכין של שחיטה ונטרד גם משחיטת עופות.
 ולשנה הבאה שחטו לו אחרים את כפרתו.